

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

శత కాలు మన తెలుగు వారి జీవితంలో ఒక భాగం. అపి ప్రజా సాహిత్యాలు. అందుకే అపి అజరామరంగా నిలిచి పోయాయి.

మన తెలుగు భాష, మరి ఏ ఇతర భాషల కన్నా ఎక్కువగా శత కాలను ఆదరించి, ఒకప్పుడు పిద్యావంతులకి మాత్రమే పరిమితమైన సాహిత్యాన్ని సామాన్య ప్రజానీకానికి అతి దగ్గరగా తీసుకుని వచ్చి, ప్రజాసాహిత్య స్రవంతిలో ఒక అత్యద్భుతమైన ఒరవడిని సృష్టించింది.

చిన్నప్పుడు సుమతీ శతకం చదవని తెలుగు వాడు ఉండడు. చిన్నప్పుడు చదువుకున్న ఆ పద్యాలు మరల ఈ విధంగా మీ ముందుకు తీసుకుని రాగలిగిన అవకాశం లభించినందుకు నాకు చాలా సంతోషంగా ఉంది.

ఈ సేకరణలో వేమన పద్యాలు కూడా సేకరించి మీ ముందు ఉంచుతున్నాను. ఏవన్నా తప్పులు ఉంటే సరిదిద్దమని ప్రార్థన.

వంశీ

www.maganti.org
email: contact@maganti.org

సు మతీ శ త కం

అక్కఱకు రాసి చుట్టము,
మొక్కిన వర మీసి పేల్పు, మొహర మునఁ దా
నెక్కిన బాఱసి గుఱ్ఱము
గ్రక్కన పిడవంగవలయుఁ గదరా సు మతీ.

ఉపకారికి నుపకారము
పిపరీతము గాదు సేయ పివరింపంగా;
నపకారికి నుపకారము
నెపమెన్నక సేయవఁడు నేర్పరి సు మతీ.

సరసము పిరసము కొఱకే,
పరిపూర్ణ సుఖంబు లధిక బాధల కొఱకే,
పెరుగుట పిరుగుట కొఱకే,
ధర తగ్గుట పొచ్చు కొఱకె తధ్యము సు మతీ.

చీమలు పెట్టిన
పుట్టలు పాముల కిరవైనయట్లు పామరుఁడు దగన్
హేమంబుఁ గూడ బెట్టిన
భూమీశుల పాలఁ జేరు భుపిలో సు మతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఇచ్చునదే పిద్య, రణ మున
జొచ్చునదే మగతనంబు, సుకపీశ్వరులున్
మెచ్చునదే నేర్చు, వదుకు
వచ్చునదే కీడు సుమ్ము వసుధను సుమతీ.

అప్పిచ్చువాఁడు, వైద్యుడు,
నెప్పుడు నెడతెగక పాటు నేఱును, ద్విజుఁడున్
జొప్పడిన యూర నుండుము
చొప్పడకున్నట్టి యూరు సౌఱ కుము సుమతీ.

ఓడల బండ్లును వచ్చును,
ఓడలు నాబండ్ల మీఁద నొప్పుగ వచ్చున్ ,
ఓడలు బండ్లును వలనే
వాడంబడు గలిమిలేమి వసుధను సుమతీ.

సిరి తా వచ్చిన వచ్చును
సలలితముగ నారికేళ సలిలము భంగిన్ ,
సిరి తాఁబోయినఁ బోవును
కరి మ్రింగిన వెలగ పండు కరణిని సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

బలవంతుఁడ నాకే మసి
పలువురతో నిగ్రహించి పలుకుట మేలా;
బలవంత మైన సర్పము
చలి చీమల చేతఁ జిక్కి చావదె సుమతీ.!

శుభముల పొందని చదువును,
నభినయముగ రాగరసము నందని పాటల్,
గుభ గుభలు లేని కూటమి,
సభ మెచ్చని మాటలెల్లఁ జప్పన సుమతీ.

కనకపు సింహాసనమున
శునకముఁ గూర్చుండబెట్టి శుభ లగ్నమునం
దొనరగఁ బట్టముఁ గట్టిన
వెనుకటి గుణమేల మాను వినరా సుమతీ.

మదినొకని వలచి యుండఁగ
మదిచెడి యొక క్రూర పిటుఁడు మానక తీరుగున్
బదిచీలుక పిల్లి పట్టిన
జదువునె యాపంజరమున జగతీని సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పినఁదగు నెవ్వరుఁ జెప్పిన
పిననంతనె వేగ పడక పివరింపఁ దగున్
కనీ కల్ల నిజము దెలిసిన
మనుజుఁడె పో నీతి పరుఁడు మహిలో సుమతీ.

కొఱ గాని కొడుకు బుట్టిన
కొఱ గామియె కాదు, తండ్రి గుణములఁ జెఱచున్
చెఱకు తుద వెన్ను బుట్టిన
జెఱకున తీపెల్లఁ జెఱచు సిద్ధము సుమతీ.

మండల పతి సముఖంబున
మెండైన ప్రధాని లేక మెలఁగుట యెల్లన్
గొండంత మదపు టేనుగు
తొండము లేకుండినట్లు దోచుర సుమతీ.

పుత్రోత్సాహము తండ్రికి
పుత్రుఁడు జన్మించినపుడె పుట్టదు, జనులా
పుత్రుని కనుఁగొనిఁ బొగడఁగ
పుత్రోత్సాహంబు నాడు పొందుర సుమతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

మంత్రి గల వాసి రాజ్యము
తంత్రము సెడకుండ నీలుచుఁ దఱచుగ ధరలో
మంత్రి పిహీనుసి రాజ్యము
జంత్రపుఁ గీలూడినట్లు జరుగదు సుమతీ.!

మాటకుఁ బ్రాణము సత్యము,
కోటకుఁ బ్రాణంబు సుభట కోటి, ధరిత్రీన్
బోటికిఁ బ్రాణము మానము,
చీటికిఁ బ్రాణంబు వ్రాలు సిద్ధము సుమతీ.

కులకాంత తోడ నెప్పుడు
గలహింపకు, వట్టి తప్పు ఘటియింపకు మీ,
కలకంఠి కంట కన్నీ
రొలికిన సిరి యింట నుండ నొల్లదు సుమతీ.

మానధనుఁ డాత్మధృతి చెడి
హీనుండగు వాసి నాశ్రయించుట యెల్లన్
మానెడు జలముల లోపల
నేనుఁగు మెయి దాచినట్టు లెఱుఁగుము సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

తన కోపమె తన శత్రువు,
తన శాంతమె తనకు రక్ష, దయ చుట్టంబో
తన సంతోషమె స్వర్గము,
తన దుఃఖమె నరక మండ్రు తథ్యము సుమతీ.

మేలెంచని మాతీన్యసి,
మాలను, మొగ సాలె వాసి, మంగలి హితుగా
నేతిన నరపతి రాజ్యము
నేలఁ గలసి పోవుఁగాసి నెగడదు సుమతీ.

రాపొమ్మని పిలువని యా
భూపాలునిఁ గొల్వ భుక్తి ముక్తులు గలవే
దీపంబు లేని యింటను
జేపున కీళ్ళాడినట్లు సిద్ధము సుమతీ.

రూపించి పతికి బొంకకు,
ప్రాపగు చుట్టంబు నెగ్గు పలుకకు మదిలోఁ,
గోపించు రాజుఁ గొల్వకు,
పాపపు దేశంబు నొఱకు పదిలము సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

లాపిగలవాసి కంటెను
భాషింపఁగ నీతిపరుఁడు బలవంతుండౌ
గ్రానంబంత గజంబును
మావటి వాఁడెక్కినట్లు మహిలో సుమతీ.!

వఱదైన చేను దున్నకు,
కఱవైనను బంధుజనుల కడ కేగకుమీ,
పరులకు మర్మము చెప్పకు,
పిరికికి దళవాయి తనము పెట్టుకు సుమతీ.

వరిపంట లేని యూరును,
దొర యుండని యూరు, తోడు దొరకని తెరువున్,
ధరను పతి లేని గృహమును
నరయంగా రుద్రభూమి యనఁదగు సుమతీ.

వీడెము సేయని నోరును,
జేడెల యధరా మృతంబుఁ సేయని నోరున్,
పాడంగరాసి నోరును
బూడిద కిరవైన పాడు బొందర సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పెలయాతీ వలనఁ గూరి మి
గలగదు, మఱి గతిగెనేసి కడతేటదుగా;
బలువురు నడచెడు తెరువున
మొలవదు పువు, మొలిచెనేసి పొదలదు సుమతీ.

పెలయాల చ్చేయు బాసలు,
పెలయగ మొగసాల బొందు వెలమల చెలిమిన్ ,
గలలోనఁ గన్న కలిమియు
పిలసితముగ నమ్మరాదు పినరా సుమతీ.

వేసరపు జాతి గానీ,
వీసముఁ దాఁ జేయనట్టి వీరిడి గానీ,
దాసి కొడుకైనఁ గానీ,
కాసులు గల వాఁడె రాజు గదరా సుమతీ.!

స్త్రీల యెడ వాదులాడకు,
బాలురతోఁ జెలిమిచేసి భాషింపకు మీ,
మేలైన గుణము పిడువకు,
మేలిన పతి సింద సేయకెన్నఁడు సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

శ్రీ రాముని దయచేతను
నారాధిగ సకల జనులు నౌరా యనగా
ధారాళమైన నీతులు
నోరూరగఁ జవులు పుట్ట నుడివెద సుమతీ..

అడిగిన జీతంబియ్యసి
మిడిమేలపు దొరను గొల్చి మిడుకుట కంటెన్
వడిగల యెద్దులఁ గట్టుక
మడి దున్నక బ్రతుక వచ్చు మహిలో సుమతీ.

అడియాస కొలువుఁ గొలువకు,
గుడి మణియము సేయబోకు, కుజనుల తోడన్
పిడువక కూరి మిసేయకు,
మడపిసి దోడర కొంటి నరుగకు సుమతీ.

అధరము గదలియు, గదలక
మధురములగు భాషలుడుగి మౌన వ్రతుఁడౌ
అధికార రోగ పూరిత
బధిరాంధక శవముఁ జూడ బాపము సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

అప్పు కొసి చేయు పిభ వ ము,
ముప్పున బ్యాయంపుటాలు, మూర్ఖుని తపమున్ ,
దప్పరయని నృపు రాజ్యము
దెప్పరమై మేదఁ గీడు దెచ్చుర సుమతీ.

అల్లసి మంచితనంబు,
గొల్లసి సాహిత్య పిద్య, కోమలి నిజమున్ ,
బొల్లన దంచిన బియ్యము,
దెల్లసి కాకులును లేవు తెలియుము సుమతీ.

ఆకొన్న కూడె యమృతము,
తాకొంచక సిచ్చువాడై దాత ధరిత్రీన్ ,
సోకొర్చువాడె మనుజుఁడు,
తేకవ గలవాడె వంశ తిలకుఁడు సుమతీ.

ఆకలి యుడుగని కడుపును,
వేకటియగు లంజ పడుపు విడువని బ్రతుకున్ ,
బ్రాకొన్న నూతి యుదకము,
మేకల పాడియును రోత మేదిని సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుత
మప్పటి కా మాటలాడి, యన్యుల మన ముల్
నొప్పించక, తా నొవ్వక,
తప్పించుక తీరుగువాఁడు ధన్యుడు సుమతీ.

ఎప్పుడు దప్పులు వెదకెడు
నప్పురుషుని గొల్వఁగూడ దది యెట్లన్నన్
సర్పంబు పడగ నీడను
గప్ప వసించిన విధంబు గదరా సుమతీ.

ఎప్పుడు సంపద కలిగిన
నప్పుడు బంధువులు వత్తు రది యెట్లన్నన్
తెప్పలుఁగ జెఱువు నిండిన
గప్పలు పదివేలు చేరుఁ గదరా సుమతీ.

ఏఱ కు మీ కసు గాయలు,
దూఱ కు మీ బంధుజనుల దోషము సుమ్మీ,
పాఱ కు మీ రణ మందున,
మీఱ కు మీ గురువు నాజ్ఞ మేదిని సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఒక యూరికి నొక కరణము,
నొక తీర్పరియైనఁ గాక, నొగిఁ దఱుచైనన్ ,
గకపికలు గాక యుండునె
సకలంబును గొట్టువడక సహజము సుమతీ.

ఒరు నాత్మఁ దలఁచు సతీ పిడు,
మఱుమాటలు పలుకు సతుల మన్నింపకుమీ,
పెఱ పెఱుగని భటునేలకు,
తఱచుగ సతీ గవయఁబోకు, తగదుర సుమతీ.

ఒల్లసి సతీ నొల్లసి పతి,
నొల్లసి చెలికాని పిడువ నొల్లసి వాడే
గొల్లండు, కాక ధరలో
గొల్లండును గొల్లడొనె గుణమున సుమతీ.

ఇమ్ముగ జదువని నోరును,
నమ్మాయని బీలిచి యన్న మడుగని నోరున్ ,
దమ్ముల బీలువని నోరును
గుమ్మరి మను ద్రప్పినట్టి గుంటర సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఉడు ముండదె నూరేండ్లును,
బడియుండదె పేర్మిఁ బాము పదినూరేండ్లున్ ,
మడువునఁ గొక్కొర యుండదె,
కడు నీలఁ బురుషార్థ పరుఁడు గావలె సుమతీ.

ఉత్తమగుణములు నీచున
కెత్తెఱగున గలుగ నేర్చు; నెయ్యెడలం దా
నెత్తిచ్చి కరఁగి పోసిన
సిత్తడి బంగార మగునె యిలలో సుమతీ.?

ఉదకము ద్రాపెడు హయమును,
మదమున నుప్పొంగుచుండు మత్తేభంబున్ ,
మొదవు కడ నున్న వృషభము,
జదువని యానీచుఁ గడకు జనకుర సుమతీ.

ఉపమింప మొదలు తీయ్యన
కపటం బెడనెడను జెఱకు కై వడినే పో
నెపములు వెదకును గడపట
గపటపు దుర్జాతి పొందు గదరా సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

క డు బలవంతుడైనను
బుడమిసి బ్రాయంపుబాలీఁ బుట్టిన యింటన్
దడవుండ నిచ్చెనేనియుఁ
బడుపుగ నంగడికిఁ దానె బంపుట సుమతీ.

కప్పకు నొరగాలైనను,
సర్పమునకు రోగమైన, సతీ తులువైనన్,
ముప్పున దరిద్దుడైనను,
తప్పదు మఱి దుఃఖ మగుట తథ్యము సుమతీ.

కమలములు నీటఁ బాసిన
కమలాపుని రశ్మి నోకి కమలిన భంగిన్
తమతమనెలవులు దప్పిన
తమమిత్రులు శత్రులౌట తథ్యము సుమతీ.

కరణముఁ గరణము నమ్మిన
మరణాంతక మౌను గాని మనలేడు సుమీ;
కరణము దన సరి కరణము
మఱి నమ్మక మర్మమీక మనవలె సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

క రణ ముల ననుసరింపక
పిరసంబునఁ దిన్న తిండి పికటించు జుమీ
యిరుసునఁ కందెనఁ బెట్టక
పరమేశ్వరు బండి యైనఁ బారదు సుమతీ.

క రణ ము సాదెయున్నను,
గరి మద ముడిగినను, బాము గఱవక యున్నన్ ,
ధరఁ దేలు మీటకున్నను,
గర మరుదుగ తెక్క గొనరు గదరా సుమతీ.

క సు గాయ గఱచి చూచిన
మసలక పస యొగరు రాక మధురంబగునా;
పస గలుగు యువతులుండగ
పసి బాలలఁ బొందువాఁడు పశువుర సుమతీ.

క పి కాని వాని వ్రాతయు,
నవరస భావములు లేని నాతుల వలపున్ ,
దపిలీ చను పంది నేయసి
పిపిఠాయుధ కౌశలంబు వృధరా సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

కూరి మి గల దిన ములలో
నేర ము తెన్నఁడును గలుగ నేర వు మఱి యా
కూరి మి పిర సంబైనను
నేర ములే తోఁచు చుండు నీ క్కము సు మతీ.

కొంచె పు నరు సంగతిచే
నంచిత ముగఁ గీ డు వచ్చు నది యెల్లన్నన్
గించిత్తు నల్లి కుట్టిన
మంచ మున కుఁ జేటు వచ్చు మహిలో సు మతీ.

కొక్కోక మెల్లఁ జదివిన,
చక్కని వాఁడైన, రాజ చంద్రుండైనన్ ,
మిక్కిలి రొక్కము తీయ్యక,
చిక్కదురా వార కాంత సిద్ధ ము సు మతీ.

కోమలి పిశ్వాసంబును,
బాములతోఁ జెలి మి, యన్య భామల వలపున్ ,
వేముల తీయ్యదనంబును,
భూమీశుల నమ్మికలును బొంకుర సు మతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

కాదు సుమీ దుస్సంగతి,
పోదు సుమీ కీర్తి కాంత పొందిన పిదపన్,
వాదు సుమీ యప్పిచ్చుట,
లేదు సుమీ సతుల వలపు లేశము సుమతీ.

కాముకుఁడు దనిసి విడిచిన
కోమలిఁ బరపిటుఁడు గవయ గోరుట యెల్లన్
బ్రేమమునఁ జెఱకు పిప్పికి
చీమలు వెస మూగినట్లు సిద్ధము సుమతీ.

కారణము లేని నగవును,
బేరణము లేని లేమ, పృథివీ స్థలిలోఁ
బూరణము లేని బూరెయు,
వీరణము లేని పెండ్లి వృధరా సుమతీ.

గడన గల మగనిఁ జూచిన
నడుగడుగున మడుగు తీడుదు రతివలు దమలో;
గడ నుడుగు మగనిఁ జూచిన
నడ పీనుగు వచ్చె నంచు నగుదురు సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

చీంతింప కు కడచిన పసి,
కింతులు వలతురసి నమ్మకెంతయు మదిలో,
నంతఃపుర కాంతలతో
మంతన ముల మాను మిదియె మత ముర సు మతీ.

చుట్ట ములు గాసి వారలు
చుట్ట ముల ము నీ కటంచు సొంపు దతి ర్పన్
నెట్టు కొని యాశ్రయింతురు
గట్టి గ ద్రవ్యంబు గలుగఁ గదరా సు మతీ.

చేతుల కుఁ దొడవు దాన ము,
భూతల నాథుల కుఁ దొడవు బొంక మి ధరలో,
నీతియె తొడవె వ్పారి కి,
నాతి కి మానంబు తొడవు నయముగ సు మతీ.

తడ వోర్వక, యొడ లోర్వక,
కడు వేగం బడిచి పడిన గార్యం బగునే;
తడ వోర్చిన, నొడ లోర్చిన,
జెడి వోయిన కార్యమెల్లఁ జే కుఱు సు మతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

త మల ము వేయసి నోరును,
పి మతులతో చెలి మి చేసి వెతబడు తెలిపిన్ ,
గ మల ములు లేసి కొలకును,
హి మధా ముఁడు లేసి రాత్రి హీన ము సు మతీ.

తలనుండు పిషము ఫణి కిసి,
వెలయంగాఁ దోక నుండు వృశ్చిక మునకున్ ,
తల తోక యనక యుండును
ఖలునకు నీలువెల్ల పిషము గదరా సు మతీ.

తల పొడుగు ధన ము పోసిన
వెలయాతీ కిఁ సిజ ము లేదు పివరింపంగా
దలఁ దడిపి బాసఁ జేసిన
వెలయాతీసి నమ్మరాదు పినరా సు మతీ.

తల మాసిన, నాలు మాసిన,
వలువలు మాసినను బ్రాణ వల్లభునైనన్
గులకాంతలైన రోతురు
తీలకింపగ భూమిలోనఁ దిర ముగ సు మతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

తన యూరి తపసి తపమును,
తన పుత్రుని విద్యపెంపు, దన సతి రూపున్ ,
దన పెరటి చెట్టు మందును,
మనసున వర్ణింపరెట్టి మనుజులు సుమతీ.

తన కలిమి యింద్ర భోగము,
తన తేమియె స్వర్గలోక దారిద్ర్యంబున్ ,
దన చావు జల ప్రళయము,
తను వలచిన యదియె రంభ తథ్యము సుమతీ.!

తన వారు తేని చోటను,
జన మించుక తేని చోట, జగడము చోటన్,
అనుమానమైన చోటను,
మనుజున కును నిలువఁ దగదు మహిలో సుమతీ.

తాను భుజింపని యర్థము
మానవ పతిఁ జేరుఁ గొంత మఱి భూగత మౌఁ
గానల నీగలు గూర్చిన
తేనియయెరుఁ జేరునట్లు తీరముగ సుమతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ద గ్గఱ కొండె ము సెప్పెడు
ప్రె గ్గడ పలు కుల కు రాజు ప్రియుడై మఱిఁ దా
నె గ్గు బ్రజ కాచ రించుట
బొ గ్గులకై కల్పతరువుఁ బొడుచుట సు మతీ.!

ధన పతి సఖుడై యుండిన
నె నయం గా శి వుఁడు భీ క్ష మెత్తఁగ వలసెన్ ;
దన వారి కెంత గతి గినఁ
దన భాగ్యమె తన కుఁ గాక తథ్యము సు మతీ.!

ధీరుల కుఁ జేయు మేలది
సారంబ గు నారి కేళ సతీల ము భంగిన్
గౌరవ మును మఱి మేదట
భూరి సుఖావహము నగును భువిలో సు మతీ.!

పాటెఱుఁగని పతి కొలువును,
గూటంబున కెఱుక పడని కోమలి రతీయున్ ,
బేటెత్తఁ జేయు చెలి మీయు,
నేటికి నెదురీఁదినట్టు తెన్నఁగ సు మతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పాలను గలసిన జలమును
పాల విధంబుననె యుండుఁ బరికింపంగా
పాల చపి జెఱచుఁ గావున
పాలసుఁడగు వాసి పొందు వలదుర సుమతీ.

పాలసున్నకైన యాపద
జాలింబడి తీర్చు దగదు సర్వజ్ఞునకున్
తేలగ్నిఁ బడఁగఁ బట్టిన
మేలెఱుఁగునె మీటుఁ గాక మేదీసి సుమతీ.

నడువకు మీతెరువొక్కట,
గుడువకు మీశత్రునింట గూరిమితోడన్,
ముడువకు మీపరధనముల,
నుడువకు మీయెరుల మనసు నొవ్వగ సుమతీ.

నమ్మకు సుంకరి, జూదరి,
నమ్మకు మొగసాల వాసి, నటువెలయాతీన్,
నమ్మకు మంగడి వాసిని,
నమ్మకు మీవామహస్తు నవనిని సుమతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

నయమునఁ బాలుం ద్రావరు,
భయమునను విషమునైన భక్తింతురుగా;
నయమెంత దోషకారియె,
భయమే జూపంగ వలయు బాగుగ సుమతీ.!

నరపతులు మేఱఁ దప్పినఁ,
దిరమొప్పఁగ పిధవ యింటఁ దీర్చరి యైనన్ ,
గరణము వైది కుడైనను,
మరణాంతక మౌనుగాసి మానదు సుమతీ.!

నవరస భావాలంకృత
కపితా గోష్ఠియును, మధుర గానంబును దా
నవివేకి కెంతఁ జెప్పిన
జెప్పితి కి శంఖూదినట్లు సిద్ధము సుమతీ.!

నవ్వకుమీ సభ లోపల;
నవ్వకుమీ తల్లి, దండ్రీ, నాథుల తోడన్ ;
నవ్వకుమీ పరసతితో;
నవ్వకుమీ పిప్రవరుల నయమిది సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

నీరే ప్రాణాధారము
నోరే రసభరితమైన నుడువుల కెల్లన్
నారియె నరులకు రత్నము
చీరయె శృంగారమండ్రు సిద్ధము సుమతీ.!

పగవల దెవ్వరి తోడను,
వగవంగా వలదు లేమి వచ్చిన పిదపన్,
దెగనాడ వలదు సభలను
మగువకు మనసియ్య వలదు మహిలో సుమతీ.

పతి కడకుఁ, దన్నుఁ గూరిన
సతి కడకును, వేల్పు కడకు, సద్గురు కడకున్,
సుతుకడకు రిత్తచేతుల
మతి మంతులు చనరు నీతి మార్గము సుమతీ.!

పనిచేయునెడల దాసియు,
ననుభవమున రంభ, మంత్రి యాలోచనలన్,
దనభుక్తి యెడలఁ దల్లియు,
నన్ఁ దన కులకాంత యుండు నగురా సుమతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పరనారీ నోదరుడై,
పరధనముల కాసపడక, పరులకు పోతుడై,
పరులు దనుఁబొగడ నెగడక,
పరులతీగిన నలుగ నతఁడు పరముఁడు సుమతీ.!

పరసతి కూటమి గోరకు,
పరధనముల కాసపడకుఁ, బరునెంచకుమీ,
సరిగాని గోష్ఠి సేయకు,
సిరిచెడి చుట్టంబు కడకు జేరకు సుమతీ.

పరసతుల గోష్ఠి నుండిన
పురుషుఁడు గాంగేయుడైన భువి నింద పడున్ ,
బరసతి సుశీలయైనను
బరుసంగతి నున్న నింద పాలగు సుమతీ.!

పరులకు నీష్టము నెప్పకు,
పౌరుగిండ్లకుఁ బనులు లేక పోవకు మెప్పుడున్ ,
బరుఁ గదిసిన సతిఁ గవయకు,
మెఱిఁగియుఁ బిరుసైన హయము లెక్కకు సుమతీ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పర్వముల సతులఁ గవయకు,
మర్వీశ్వరు కరుణ నమ్మియుబ్బకు మదిలో,
గర్వింప నాతిఁ బెంపకు,
సిర్వహణ ము లేసి చోట నిలువకు సుమతీ.

పలు దోషి సేయు విడియము,
తలగడిగిన నాటి సిద్ధ, తరుణులయెడలన్
బొలయలుక నాటి కూటమి
పెలయింతసి చెప్పరాదు వినరా సుమతీ.!

పిలువని పనులకుఁ బోవుటఁ,
గలయని సతి గతియు, రాజు గానని కొలువుం,
బిలువని పేరంటంబును,
వలువని చెలి మియును జేయ వలదుర సుమతీ.

పురికిని ప్రాణము గోమటి,
వరికిని ప్రాణంబు నీరు వసుమతి తోనన్,
గరికిని ప్రాణము తొండము,
సిరికిని ప్రాణంబు మగువ సిద్ధము సుమతీ.!

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

పులి పాలు దెచ్చి యిచ్చిన,
నలవడఁగా గుండె గోసి యుచే నీడినన్ ,
దల పొడుగు ధన ము బోసిన,
వెలయాతికి గూర్మి లేదు పినరా సుమతీ.!

పెట్టిన దిన ముల లోపల
నట్టడవులనైన వచ్చు నానార్థ ములున్ ,
బెట్టసి దిన ముల గనకపు
గట్టెక్కిన నేమి లేదు గదరా సుమతీ.!

పొరుగున బగ వాఁడుండిన,
నిరవొందక వ్రాతకాఁడె యేతిక యైనన్ ,
ధర గాఁపు కొండె మాడిన,
గరణాలకు బ్రదుకు లేదు గదరా సుమతీ.!

బంగారు కుదువఁ బెట్టకు,
సంగర మునఁ బాటి పోకు సరసుడవైతే,
నంగడి పెచ్చము వాడకు,
వెంగలితోఁ జెలిమి వలదు పినరా సుమతీ.

వే మన పద్యాలు

గంగి గోవు పాలు గరిట డై నను చాలు
కడ వె డై నను నేమి ఖర ముపాలు
భక్తి కల్లు కూడం పట్టె డై నను చాలు
విశ్వదా భి రామ వినుర వేమ

కొండ ముచ్చి పెండ్లి కి కోతి పేరంటాలు
వెయిండి వాని పీతుడం బండ వాడం
దుండ గీడం నకును కొండెడం దశవాయి
విశ్వదా భి రామా వినుర వేమ

అనువుగాని చోట నధికుల మనరాదు
కొంచమయిన నదియు గొడువగాదు
కొండ యద్దమందు గొంచమై యుండదా
విశ్వదా భిరామ వినుర వేమ.

ఆత్మ శుద్ధిలేని యాచార మది యేల
భాండ శుద్ధిలేని పాక మేల?
చిత్తశుద్ధిలేని శివపూజ లేలరా!
విశ్వదా భిరామ వినుర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఇనుము విరిగేనేని యినుమారు ముమ్మారు
కాచి యతకవచ్చు గ్రమముగాను
మనసు విరిగేనేని మరి వేర్చరాదయా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

ఉప్పుఁ కప్పురంబు నొక్కపోలిక నుండు
చూడఁచూడ రుచుల జొడ వేఱు
పురుషులందు పుణ్యపురుషులు వేరయా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

ఎలుకతోలు దెచ్చి యేడాది యుతికిన
నలుపు నలుపె కాని తెలుపు గాదు
కొయ్యబొమ్మ దెచ్చి కొట్టిన బలుకునా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

చిప్పలోనబడ్డ చినుకు ముత్యం బయ్యె
నీట బడ్డ చినుకు నీట గలిసి
బ్రాహ్మి గలుగు చోట ఫల మేల తప్పురా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

చెప్పులోన జాయి చెవిలోని జోరిగ
కంటిలోని నలును కాలిముల్లు
ఇంటిలోని పోరు నింతింత గాదయా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

తప్పులెన్నవారు తండోప తండంబు
లుర్వి జనులకెల్ల నుండు తప్పు
తప్పు లెన్నవారు తమతప్పు లెరుగరు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

వట్టు బట్టరాదు, వట్టివిడవరాదు
వట్టేనేని బిగియఁ బట్టవలయు-
వట్టు విడుటకన్న, బరగఁ జచ్చుట మేలు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

పూర్వ-జన్మమందు పుణ్యంబు సేయని
పాపి ధనము కాశ పడుట యెల్ల
విత్త మరచి కోయ వెదకిన చందంబు
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

చిక్కియున్న వేళ సింహంబు నైనను
బక్క కుక్క కరచి బాధ చేయు
బలిమి లేనివేళ బంతంబు చెల్లదు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ప రు ల వేలు చూసి పలుకాకి వలె
వట్టి నూట లాడు వాడు అధ ముడు
అట్టి వాని బతుకుటది ఏల మంటి కా?
విశ్వదా భి రామ విను ర వే ము

తల్లి యెడ్వ వినక తన యాలు వగ చిన
జాలిప డెడు వాడు జడుడు సుమ్మి
తార తమ్య వెరు గనే రని పశువది
విశ్వదా భి రామ విను ర వే ము

కొండ ముచ్చు పెండ్లి కి కోతి పేరంటాలు
వెయిండి వాని పీతుడు బండ వాడు
దుండ గీడు నకును కొండెడు దశవాయి
విశ్వదా భి రామ విను ర వే ము

కనులు పోవు వాడు కాళ్లు పోయిన వాడు
ఉభయలర యు గూడి యుండి నట్లు
పేద పేద గూడి పెన గొని యుండును
విశ్వదా భి రామ విను ర వే ము

కదలనీయకుండ గట్టి గా లింగంబు
కట్టి వేయనేమి ఘనత కలుగు
భావ ముందు శివుని భావించి కానరా
విశ్వదా భి రామ విను ర వే ము

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

కుండ కుంభ మన్న కొండ పర్వతమన్న
నుప్పు లవణ మన్న నొకటికాదె
భాష లిట్టె వేరు పరతత్వ మొక్కటే
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

చందగిన యట్టి శత్రువు తనచేత
జిక్కెనేని కీడు సేయరాదు
పానగ మేలుచేసి పామ్మనుటే చాలు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

పెట్టిపోయలేని వట్టి నరులు భూమి
పుట్టనేమి వారు గిట్టనేమి?
పుట్టలోనఁ జెదలు పుట్టవా గిట్టవా?
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

మిరపగింజ చూడ మీఁద నల్లగనుండు
కొఱికి జూడఁలోనఁ జాటుకుమనును
నజ్జను లగువారి సార మిట్లుండు
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

మేడిపండు చూడ మేలిమై యుండును
పొట్టవిచ్చిచూడ పురుగులుండు
పీఠీకీహాని మదిని బింకమీలాగురా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

వేణు పురుగు చేరి వృక్షంబు జెఱచును
చీడపురుగు చేరి చెట్టు జెఱచు
కుత్సితండు చేరి గుణవంతుఁ జెఱచురా
విశ్వదాభిరామ వినుర వేమ.

వేమన నగ యోగి వెలసె లోకము లోనః
పూజలిడుడు, పుణ్య-పురుషులారః
పూజలిడిన యంతా, భుక్తి ముక్తుల నిచ్చు
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

పలుకుమన్ననేల పలకక యున్నావుః
పలుకుమయ్య, నాతో ప్రబలముగనుః
పలుకుమయ్య! నీదు పలుకునేనెరిగెద
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

గాజు కుప్పె లోన కడగుచు దీపంబు
యెట్లులుండు, జ్ఞానమట్లులుండు
తేలిసినట్టి వారి దేహంబులకందుల
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

కల్ల-గురుడు గట్టు, నెల్ల కర్మంబుల;
మధ్య-గురుడు గట్టు, మంత్ర-చయము;
ఉత్తముందు కట్టు, యోగ-సామాజ్యంబు
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

ఆముగన్న-వారు తమ గన్న-వారును
చచ్చుటెల్ల, తమకు సాక్షి గాదె?
బ్రతుకుటెల్ల తమకు బ్రహ్మ-కల్పంబులా
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

ఆత్మ-శుద్ధి లేని యాచారమది యేల?
భాండ-శుద్ధి లేని పాకమేల?
చిత్త-శుద్ధి లేని శివ పూజ లేలరా?
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

మురియు వాడెవండు? మురియనిదెవ్వండు?
పాటు జేసి చుడబట్ట బయలు;
సొరది జల ఘటమున సూర్యుని చందంబు.
విశ్వదాభి రామా వినరవేమ

విరుక మాలు వాడు యేమేమి చదివిన
చదివినంత సేపు సద్గుణి యగు;
కదసి ఆమరండు కప్ప గూర్చునట్లు
విశ్వదాభి రామా వినర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

వివ్వరి గుణములును యేమన్న మానవు
చక్క జేయరాదు కుక్కతోక;
గడసురాలు మగని గంప బెట్లమ్మరా
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

కూటికినెడ బాసి కూర్చిన మనజాడు;
వెలదుల గనగొన్న వెతల జిక్కు;
చెలగి యగ్ని చూచు శలభంబు చాచ్చున
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

కసవు బసికిజేసె, గాలిఫణికి జేసె;
మన్నెరలకుజేసె, మరవకెట్లు;
కుంభిని బనులకును కూడట్లు చేసెరా?
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

కల్ల విజము రెండు కర-కంఠుడెరుగును
నీరుపల్లమెరుగు, నిజముగామ;
తనయుని జననంబు తల్లిదానెరుగును
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

ఆడు వారి గన్న వర్ణంబు పొడగన్న;
సార మైన రుచుల చవులు గన్న;
యయ్యగాండ్లకైన నాశలు బుట్టవా?
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ.

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

ఆంగమెల్లవదలి, యగు దంతములు నూడి,
తనువు ముదిమి చేత దరుచు వడక;
ముప్పుతిప్పల బడి మోహంబు విడవడు,
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

తన-మది కపటము కలగిన;
తనవలెనే కపటముండు, తగ జీవులకున్
తన-మది కపటము విడిచిన;
తనకెవ్వడు కపటి లేడు, ధరలో వేమా!

చంపదగిన యుట్టి శత్రుడు తన-చేత
జిక్కెనేని, కీడుసేయ రాదు
పొసగ మేలుజేసి పొమ్మనుటే చావు
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

తామసించి సేయ తగదెట్టి కార్యంబు
నేగిరింపనదియు విసమమగును -
పచ్చికాయదెచ్చివడ-వేయ ఫలమౌనె
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

నీళ్ళ లోన నోడ నిగిడి తిన్నగ బ్రాకు
బైట మూరడైన బ్రాక లేదు;
నెలవు దప్పు చోట నేర్పరి కొరగాడు!
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

www.maganti.org

email: contact@maganti.org

నీళ్ళ లోన మొపలి నిగిడి యేమగు బట్టు
బైట కుక్క చేత భంగ పడును;
స్థాన బలిమి గాని తన-బలిమి కాదయా;
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

అల్పదేవుడు బల్కునాడంబరము గను
పజ్జనుండ బలకు చల్ల గాను.
కంచు మోగినట్లు కనకంబు మోగునా?
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

పిసిని-వాని యింటపీనుగువెడలిన,
కట్ట-కోతలకును కాసులిచ్చి;
వెచ్చమాయెనంచు-వెక్కి-వెక్కేడు రా
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

కలిమి నాడు నగుడు కానడు మదమున
లేమి నాడు మొదలె లేదు పెట్ట;
కలిమి లేమి లేని కాలంబు గలగునా
విశ్వదాభి రామ వినుర వేమ

ఏవన్నా తప్పులు ఉంటే సరిదిద్ద మని ప్రార్థన.

ॐ